20/02/2019

Ιερά Μονή Νεάμτς το μεγαλύτερο πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο της Ρουμανίας

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Ρουμανίας

Εὑρίσκεται 16 χιλιόμετρα μακριά άπό τήν κοντινότερη πόλι Τίργκου, μέσα σ᾽ ἕνα εὐρύ λεκανοπέδιο. Εἶναι τό ὀνομαστότερο καί πλέον ξακουστό μοναστήρι τῆς Ρουμανίας, τό ὁποῖον ἀπετέλεσε ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἱδρύσεώς του μέχρι σήμερα τό μεγαλύτερο μοναστικό, πολιτιστικό καί πνευματικό κέντρο.

Ἡ μοναχική ζωή στήν Ρουμανία μέ τό κοινοβιακό σύστημα ζωῆς ἔγινε, ὅπως εἴδαμε, γνωστή μέ τόν ἐρχομό ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος τοῦ ἁγίου Νικοδήμου Τισμάνα. Μαθηταί αὐτοῦ πού ἐπέστρεψαν μαζί ἀπό τόν Ἄθωνα ἦταν καί οἱ ὅσιοι Σωφρόνιος, Ποιμήν, Σιλουανός, οἱ ὁποῖοι μέ τήν εὐλογία τοῦ Γέροντός των, κατευθύνθη¬καν στήν Μολδαβία. Ἐκεῖ, κατά τά ἔτη 1392-1402 ἐχρημάτισαν σέ μικρά χρονικά διαστήματα ἡγούμενοι στήν μονή Νεάμτς.

Ἡ ἱστορία ἱδρύσεώς της δέν ἔχει πολλά ἀκριβῆ ἀποδεικτικά στοιχεῖα. Οἱ περισσότεροι ἐρευνηταί καταλήγουν στό συμπέρασμα ὅτι εἶναι ἔργο τοῦ ἡγεμόνος

Πέτρου Μουσάτ τοῦ Α’. Πρῶτος ἡσυχαστής πού κατώκησε σ᾽ αὐτό τό μέρος, ἱδρύοντας ἡσυχαστική ἑστία, ἦταν ὁ ὅσιος ἱερομόναχος Γερμανός.
Στήν νεότητά του ἀσκήθηκε στό Ἅγιον Ὄρος, κατόπιν ἐπέστρεψε μέ μαθητάς στήν πατρίδα του, ὅπου ἵδρυσε αὐτή τήν ἑστία γενόμενος ἡγούμενος καί ἔχων στήν συνοδεία του 40 μαθητάς.
Αὐτό τό ἡσυχαστικό κέντρο ἐβοήθησε καίἐέπροίκισε μέ πολλά ὑποστατικά ὁ Πέτρος Μουσάτ καί ἔτσι συγ-κροτήθηκε τό μοναστήρι Νεάμτς, κατά τίς ἀρχές τοῦ 14ου αἰῶνος.

Ἀπό ἐκείνη τήν ἐποχή ἡ μονή Νεάμτς ἀναδείχθηκε μεγάλη μοναστηριακή Λαύρα, πού ἡ δόξα της κορυφώθηκε μέ τήν παρουσία τοῦ ὁσίου Παϊσίου Βελιτσικόβσκυ κατά τόν 18ο αἰῶνα. Αὐτός ὁ ἡγούμενος ἔφθασε νά ἔχη περί τούς 800 μαθητάς, προερχομένους, ἀ-πό τήν Ρουμανία, Ἑλλάδα, Σερβία, Βουλγαρία καί Ρωσία.
Τό κολοσσιαῖο ἔργο τῶν μεταφράσεων, πατερικῶν, λειτουργικῶν καί ἱστορικῶν συγγραμμάτων ἀπό τήν ἑλληνική κυρίως γλῶσσα στήν ρουμανική, ἔγινε προπαντός σ’ αὐτή τήν Μονή. Καί μέχρι σήμερα διατηρεῖται ὑπερσύγχρονο τυπογραφεῖο γιά τίς ἐκδοτικές ἀνάγκες τῆς Μητροπόλεως Μολδαβίας. Σχολές καλλιγραφίας, ζωγραφικῆς, διακοσμήσεως βιβλίων καί ἄλλες προσέφεραν τούς καρπούς των στούς παρελθόντας αἰῶνας γιά τήν στερέωσι καί διάδοσι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς στήν Ρουμανία.

Πολλοί ἡγεμόνες πού διακρίθηκαν γιά τόν ἔνθεο ζῆλο τους στά ἀνακαινιστικά καί κτιτορικά ἔργα τους, ἐβοήθησαν ποικιλοτρόπως καί τό μοναστήρι Νεάμτς. Ἡ σημερινή κεντρική ἐκκλησία πού τιμᾶται στήν Ἀνάληψι τοῦ Κυρίου μας, κτίσθηκε στά τέλη τοῦ 15ου αἰῶνος ὑπό τοῦ εὐσεβεστάτου ἡγεμόνος Μεγάλου Στεφάνου.
Ἄλλη μικρότερη ἐκκλησία εἶναι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τῆς ὁποίας εἶναι ἄγνωστος ὁ χρόνος ἱδρύσεώς της. Πάντως ὑπῆρχε τόν 14ον αἰῶνα. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Κοιμητηρίου πού τιμᾶται στόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Εὐαγγελιστή ἀναπαλαιώθηκε καί ἐσχάτως ἁγιογραφήθηκε μέ βυζαντινή νωπογραφία. Τό παρεκκλήσιο τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, πού εὑρίσκεται ἐντός τοῦ καμπαναριοῦ τῆς Μονῆς, ἱδρύθηκε τό 1818-23 μέ τήν εὐλογία τοῦ μητροπολίτου τῆς Μολδαβίας Βενιαμίν Κωστάκε.
Τό παρεκκλήσιο τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεο-τόκου εὑρίσκεται σφηνωμένο μεταξύ τῆς βιβλιοθήκης καί τῶν κελλίων τῆς ἀνατολικῆς πτέρυγος καί ὅλο αὐτό τό κτιριακό συγκρότημα εἶ¬ναι ἔργο τοῦ μητροπολίτου Βενιαμίν Κωστάκε (1809). Τό παρεκκλήσιο τοῦ ἁγίου Νεομάρτυρος Ἰωάννου εὑρίσκεται ἐνσωματωμένο στήν πτέρυγα τοῦ γηροκομείου, τό ὁποῖον εὑρίσκεται 400 μέτρα μακριά ἀπό τό μοναστήρι.

Μπαίνοντας κανείς στόν εὐρύ ἐξωτερικό χῶρο τῆς Μονῆς ἀντικρύζει πολλά

μεμονωμένα κτίρια, πού χρησιμοποιοῦνται γιά διάφορους σκοπούς. Αὐτά εἶναι:
α) Τό κτίριο ὅπου στεγάζεται ἡ γραμματεία τῆς Μονῆς, τό ταμεῖο, τά ἀρχεῖα, τό ἰατρεῖο καί τό φαρμακεῖο.
β) Ὁ οἶκος ἀναπαύσεως τοῦ ἑκάστοτε ἐρχομένου πατριάρχου ἤ μητροπολίτου. Εἶναι ἔργο τοῦ δευτέρου ρουμάνου πατριάρχου Νικοδήμου Μουντεάνου, πρώην ἡγουμένου αὖτῆς τῆς Μονῆς,
γ) Τό Ἡγουμενεῖο. Εἶναι κτίριο πού ἱδρύθηκε ἀπό τόν ἀρχιμ. Νεονίλλο, ἡγούμενο τῆς Μονῆς, κατά τόν 19ον αἰῶνα καί ἀνακαινίσθηκε ἀπό τόν ἐπίσκοπο Νικόδημο,
δ) Τό παλαιό Ἡγουμενεῖο. Σήμερα χρησιμοποιεῖται ὡς ἐπίσημο ἀρχονταρίκι γιά τούς ξένους.
ε) Τό ἀρχονταρίκι γιά τούς ἐπισήμους, εἶναι κτίριο πού ἱδρύθηκε γι᾽ αὐτόν τόν σκοπό τό 1954-55, στόν τόπο, πού παλαιότερα ὑπῆρχε τό γηροκομεῖο μέ παρεκκλήσιο τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, τό ὁποῖον καταστράφηκε ἀπό πυρκαϊά τό 1862.
στ) Τό θεολογικό Σεμινάριο. Γιά πρώτη φορά ἱδρύθηκε ἀπό τόν ἡγούμενο Νεονίλλο, ἀλλά κάηκε ἀπό πυρκαϊά τό 1938. Ἐπιδιορθώθηκε, προστέθηκε ἀκόμη ἕνας ὄροφος καί ἀπό τό 1948 λειτουργεῖ ὡς θεολογικό σεμινάριο καί σχολή βυζαντινῆς μουσικῆς ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ ἑκάστοτε μητροπολίτου Μολδαβίας καί Σουτσεάβας.
Τό παρεκκλήσιο, ὅπου τελοῦνται οἱ ἀκολουθίες γιά τούς σπουδαστάς εἶναι τρισυπόστατο, δηλαδή τιμᾶται στήν μνήμη τριῶν Ἁγίων: τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἡγιασμένου καί τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.
Ἕνα ἄλλο κυκλικό μεγαλοπρεπές οἰκοδόμημα πού ὁμοιάζει μέ τίς παγόδες τῶν θεοτήτων τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν, εἶναι τό λεγόμενο Ἁγιασματάριο ἤ στήν ἁγιορείτικη ὁρολογία ὀνομάζεται φιάλη. Εὑρίσκεται πρό τῆς κυρίας εἰσόδου τῆς Μονῆς, ἔχει περί τά 20 παράθυρα, καταλήγει σέ βολβοειδή κορυφή καί ἔχει ὕψος περί τά 30 μέτρα.
Ἄρχισε ἡ κατασκευή του τό 1836 ὑπό τοῦ ἡγουμένου Μαρδαρίου καί ἐτελείωσε τό 1847 ὑπό τοῦ ἡγουμένου Νεονίλλου. Ἐσωτερικά ἁγιογραφήθηκε μέ βυζαντινή ἁγιογραφία (νωπογραφία) τό 1974-77.

Ἡ κεντρική ἐκκλησία τῆς Μονῆς εἶναι σπουδαῖο ἀντιπροσωπευτικό μνημεῖο ντόπιας ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης καί ἀποτελεῖ σύνθεσι βυζαντινοῦ, δυτικοῦ καί μολδοβεάνικου στύλ. Παλαιότερες μαρτυρίες ἀναφέρουν ὅτι ἦταν ἐξωτερικά ἁγιογραφημένη.
Σήμερα διατηρεῖ μόνο τήν ἐσωτερική ἁγιογραφία, ἐνῶ ἐξωτερικά ἀναπα λαιώθηκε τό 1960 καί διαφαίνονται ζωηρά οἱ διάφοροι συμμετρικοί ἤ γεωμετρικοί σχηματισμοί τῶν τόξων, ἀετωμάτων, παραθύρων, κογχῶν καί ἀψίδων μέ τήν χρῆσι τῆς κεραμίδας.
Ἀριστερά τῆς κυρίας εἰσόδου τῆς ἐκκλησίας κρέμεται τό σήμαντρο σέ σχῆμα

κεφαλῆς βοδιοῦ μέ ἡμικλυκλικά κέρατα. Αὐτό ἦταν τό ἐθνικό σῆμα τῶν ἡγεμόνων τῆς Ρουμανίας, μέ τό ὁποῖο ἐκδηλωνόταν ἡ δύναμις τῶν ἡγεμόνων καί τοῦ στρατοῦ ἐναντίον τῶν διαφόρων ἐχθρῶν.

Ἡ ἐκκλησία διαχωρίζεται σέ ἐξωνάρθηκα, ἐσωνάρθηκα ἤ Λιτή, κυρίως ναό καί Ἱερό Βῆμα, ὡς συνήθως. Στόν ἐξωνάρθηκα, ἀριστερά καθώς μπαίνουμε, εὑρίσκονται κατά σειράν οἱ τάφοι ἑπτά ἡγουμένων τῆς Μονῆς, ἑνός μητροπολίτου τῆς Οὐγγροβλαχίας, ὀνόματι Καλλινίκου καί ἑνός ὑπουργοῦ τῶν παλαιῶν ἡγεμόνων, εὐεργέτου τῆς Μονῆς.
Πέριξ τῶν τοίχων σέ τρεῖς ἤ τέσσερεις ἀλλεπάλληλες σειρές ἔχουν ἁγιογραφηθῆ ἅγιοι ἤ μαρτύρια ἁγίων πού περιέχονται στά συναξάρια ἀπό Μαρτίου ἕως καί Αὐγούστου. Στόν ἐσωνάρθηκα δεξιά εὑρίσκεται ὁ τάφος τοῦ ὁσίου Παϊσίου Βελιτσικόβσκυ, μεγάλου ἡγουμένου καί διδασκάλου τῆς νοερᾶς προσευχῆς, διοργανωτοῦ τοῦ κοινοβιακοῦ θεσμοῦ στήν Ρουμανία καί φορέως τῆς μοναχικῆς παραδόσεως καί ζωῆς, ὅπως αὐτή δημιουργήθηκε στό Ἅγιον Ὄρος καί τήν καθόλου Ἀνατολή.

Ἀριστερά εὑρίσκεται ὁ τάφος ἑνός ἀδελφοῦ τοῦ Μεγάλου Στεφάνου, εὐεργέτου τῆς Μονῆς ὑπό τό ὄνομα Στέφανος ὁ Β΄. Καί ἐδῶ πέριξ τοὐ ἐσωνάρθηκος, ἔχουν ἱστορηθῆ ἅγιοι ἤ σκηναί ἀπό τήν ζωή των ἀπό τό ὑπόλοιπο συναξάρι, δηλαδή ἀπό Σεπτεμβρίου μέχρι καί Φεβρουαρίου.

Ὁ κυρίως ναός εἶναι σχήματος σταυροῦ. Τό τέμπλο εἶναι σπανίας ξυλογλυπτιῆής τέχνης, ἔργο τοῦ 17ου αἰῶνος, ἐνῶ ἔμπροσθεν καί ἀριστερά αὐτοῦ εὑρίσκεται τό τιμιώτερο κειμήλιο τῆς Μονῆς, ἡ θαυματουργός Εἰκών τῆς Θεοτόκου Βρεφοκρατούσης.
Ὀνομάζεται Λυδιάνκα γιά δύο λόγους: Ἀφ᾽ ἑνός, διότι εἶναι ἀντίγραφο ἄλλης εἰκόνος εὑρισκομένης στήν Λύδδα καί ἀφ᾽ ἑτέρου διότι ὄπισθεν αὐτῆς ὑπάρχει ἡ εἰκών τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τοῦ ὁποίου ἅγια λείψανα καί μέγας ναός εὑρίσκονται στήν Λύδδα τῆς Παλαιστίνης, ἡ ὁποία ἦταν καί ἡ πατρίς του.
Ἀποτελεῖ δῶρο τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Μανουήλ Παλαιολόγου στόν ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας Ἀλέξανδρο τόν Καλόν (1400-1432). Καί οἱ δύο εἰ¬κόνες εἶναι ἀργυροεπένδυτες ἀπό τόν καιρό ἡγουμενείας τοῦ ἀρχιμανδρίτου Νεονίλλου.

Στό ἀριστερό πόδι τοῦ ἁγίου Γεωργίου ὑπάρχει ἕνα τραῦμα, στό ὁποῖο εὑρίσκεται μπηγμένη μέσα ἡ μύτη σπαθιοῦ. Αὐτό ὑπενθυμίζει ἕνα θαῦμα τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἐναντίον τῆς εἰκόνος τοῦ ὁποίου ἐπιτέθηκε ἕνας τοῦρκος μέ λύσσα γιά νά τήν καταστρέψη.
Τό ἀποτέλεσμα ἦταν συγκλονιστικό. Ἡ μύτη τοῦ σπαθιοῦ ἔσπασε καί ἔμεινε μέσα στό πόδι τοῦ Ἁγίου, αἷμα ἐκύλισε ἀπό τήν πληγή, ἐνῶ τοῦ τούρκου στρατιώτου παρέλυσαν τά χέρια καί τά πόδια.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς περιέχει 15.000 βιβλία ἔντυπα, 550 χειρόγραφα καί ὀλίγους περγαμηνούς κώδικες. Ἀπό τά χειρόγραφα τά 216 εἶναι ρουμανικά, 29 σλαβωνικά καί 39 ἑλληνικά. Τά παλαιότερα χειρόγραφα εἶναι τοῦ 14ου-15ου αἰῶνος, ἐνῶ ἀπό τά ἔντυπα, μερικά καί στήν λατινική γλῶσσα εἶναι τοῦ 16ου αἰῶνος, τά σλαβωνικά τοῦ 17ου καί μέχρι 19ου καί τά ἑλληνικά τοῦ 17ου-18ου αἰῶνος.

Τό μουσεῖο τῆς Μονῆς εἶναι ἐπίσης ἀξιόλογο. Διαφυλάσσονται ἀντικείμενα λατρείας, σταυροί, σκαλιστοί, ἐπίχρυσα ἀδαμαντοστόλιστα εὐαγγέλια, ἱερά καλύμματα, ἐπιτάφιοι, ἱερά ἄμφια, θυμιατήρια, ὅλα καλῶς τοποθετημένα σέ εἰδικές αἴθουσες καί βιτρίνες μέ τζάμι.
Ἐδῶ φυλάσσεται καί ἕνα σλαβορωσικό Εὐαγγέλιο τοῦ 1769 βάρους 35 κιλῶν, τό ὁποῖον χρησιμοποιοῦν μόνο στίς πανηγύρεις τῆς Μονῆς καί τό μεταφέρουν κατά τήν Μικρή Εἴσοδο τῆς Θείας Λειτουργίας δύο διάκονοι. Ἐξωτερικά εἶναι ἀργυροεπένδυτο, ἔχει στά τέσσερα ἄκρα τούς τέσσερεις εὐαγγελιστάς καί στό μέσον τόν Ἀναστάντα Κύριο.

Κατά τήν περίοδο ἡγουμενίας τοῦ ἐπισκόπου Νικοδήμου, ἐμόνασε σ᾽ αὐτή τήν Μονή καί ὁ γνωστός πλέον στόν ἑλληνικό θρησκεύοντα λαό, ὅσιος Ἰωάννης ὁ Χοζεβίτης. Ἐπί διετίαν ἐξήσκησε τό διακόνημα τοῦ βιβλιοθηκάριου καί συνδέθηκε ἀπό τότε μέ πνευματική φιλία μέ τόν ζῶντα ἀκόμη στήν ἴδια Μονή ἱερομόναχο Κλαύδιο, τόν ὁποῖον ἀναζητήσαμε καί εὑρήκαμε. Μένει σέ οἴκημα ἐκτός τῆς Μονῆς καί ἀσχολεῖται μέ τούς κήπους καί τά μελίσσια.

Τοῦ ἐζητήσαμε νά γράψη τόν βίο τοῦ φίλου του πατρός ‘Ἰωάννου, ὅπως ἐκεῖνος τόν ἐγνώρισε ἀπό δόκιμο ἀκόμη, ὅταν πρωτοῆλθε στήν Μονή. Πρός ἄφατον χαράν μας ἔφερε τρία τετράδια μέ γραμμένη ἀπό τόν ἴδιο τήν βιογραφία τοῦ ὁσίου Ἰωάννου, ὅπως ἐκεῖνος τόν ἐγνώρισε καί τόν ἔζησε περισσότερο ἀπό 10 χρόνια.
Ἡ βιογραφία αὐτή τοῦ Ὁσίου μεταφράσθηκε καί δημοσιεύθηκε στά ἑλληνικά στό βιβλίο τοῦ μακαριστοῦ π. Ἰωαννικίου Μπάλαν μέ τίτλο: «Πνευματικοί Διάλογοι μέ Ρουμάνους πατέρας».

Σήμερα ἡ Μονή εἶναι κοινόβιος, ὅπως ἦταν ἄλλωστε ἀνέκαθεν. Ἔχει 57 μοναχούς μέ ἡγούμενο τόν ἀρχιμανδρίτη Βανέδικτο. Ἐπιτελοῦνται καθημερινά ὅλες οἱ ἀκολουθίες καί ἡ Θεία Λειτουργία.
Ἡ Μονή συνδέεται συγκοινωνιακῶς δύο φορές τήν ἡμέρα μέ τήν πόλι Τίργκου τοῦ νομοῦ Νεάμτς, διότι μεταφέρονται οἱ ὑπάλληλοι τοῦ τυπογραφείου, οἱ καθηγηταί τοῦ θεολογικοῦ σεμιναρίου καί οἱ προσκυνηταί.
Ἐκτός αὐτῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἡ Μονή ἔχει καί τρεῖς Σκήτες.

κείμενο:Μοναχού Δαμασκηνοῦ Γρηγοριάτου